

Handlingsplan för jämställdhet i Landstinget Blekinge 2018-2020

Innehållsförteckning

1. Inledning och bakgrund	3
1.1. Syfte	4
1.2. Agenda 2030	4
1.3. CEMR- deklARATIONEN	5
2. Begrepp i jämställdhetsarbetet	6
2.1 Social jämlikhet	6
2.2 Jämställdhet och jämlikhet	6
2.3 Särartsfeminism	7
3. Mål för jämställdhetsarbetet	7
3.1. Nationella mål fastställda av Regeringen	7
3.2. Regionala mål fastställda av Länsstyrelsen	8
3.3. Landstingets prioriteringar, mål och val av CEMR-artiklar	9
3.3.1. Artikel 4: Offentligt ställningstagande för jämställdhet	10
3.3.2. Artikel 5: Arbeta med samarbetspartner för att främja jämställdhet	11
3.3.3. Artikel 7: God förvaltning och samråd	12
3.3.4. Artikel 12: Upphandling av varor och tjänster	13
3.3.5. Artikel 14: Hälsa	14
3.3.6. Artikel 21: Säkerhet och trygghet	16
3.3.7. Artikel 22: Könrelaterat våld	17
4. Uppföljning och revidering	19

1. Inledning och bakgrund

Jämställdhet innebär att kvinnor och män har samma makt att forma samhället och sina egna liv i alla sektorer i samhället, från högsta politiska nivå till minsta förening på hemmaplan. Riksdagen och regeringen kallar sin strategi för att uppnå de nationella jämställdhetspolitiska målen för jämställdhetsintegrering. Europarådets definition av jämställdhetsintegrering lyder:

Jämställdhetsintegrering innebär (om)organisering, förbättring, utveckling och utvärdering av beslutsprocesser, så att ett jämställdhetsperspektiv införlivas i allt beslutsfattande, på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet.

Arbetet med jämställdhet på regional och lokal nivå har ett stort demokratiskt värde och handlar i grunden om rättvisa. Du ska kunna förvänta dig lika stor del av de gemensamma resurserna i länet och lika stora möjligheter till inflytande, oavsett om du är kvinna eller man, flicka eller pojke.

En svårighet i jämställdhetsdiskussionerna vi samtidigt vill uppmärksamma är emellertid de personer som inte identifierar sig som det kön de har fötts till, kvinna eller man, kanske inte något av dem. De har givetvis samma rättigheter, men känner sig kanske inte adresserade av jämställdhetsintegreringen på samma villkor som övriga i befolkningen.

Landstinget Blekinge ansvarar främst för att säkra att invånarnas behov av hälso- och sjukvård tillgodoses. Att verka för en bättre och mer jämlik hälsa och att säkra att vården ges på lika villkor oavsett kön, ålder, social klass, politisk åskådning, religion, etnicitet eller sexuell läggning är några av våra viktigaste målsättningar. Vi är dessutom en av länets största arbetsgivare med sina cirka 5 000 medarbetare, varav 79 procent är kvinnor och 21 procent är män, inom fler än 315 olika yrkeskategorier.

För att få stöd i vårt jämställdhets- och jämlikhetsarbete och för att markera hur viktigt vi tycker att det är har Landstinget Blekinge skrivit under den europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå, CEMR-deklARATIONEN (Council of European Municipalities and Regions). DeklARATIONEN är ett verktyg för att integrera jämställdhetsperspektivet i politiskt beslutsfattande och praktisk verksamhet. Avsikten är att se till att diskrimineringslagstiftningen följs och att principer reglerade i internationella avtal omsätts i praktik på lokal och regional nivå. I samband med att en organisation ställer sig bakom deklARATIONENS intentioner åtar man sig inledningsvis att ta fram en handlingsplan för sitt jämställdhetsarbete.

1.1. Syfte

Handlingsplanens syfte är att konkretisera de åtgärder som Landstinget Blekinge behöver vidta för att genomföra åtaganden i den europeiska deklARATIONEN om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå enligt CEMR-deklARATIONEN och att tydliggöra för landstingets verksamheter, de åtaganden som finns i deklARATIONEN.

Handlingsplanen ska, genom strategiska satsningar på regional nivå förbättra förutsättningarna för jämställdhet och jämlikhet i länet, samtidigt som det ska bidra till att även de internationella och nationella målen för jämställdhet uppnås.

Denna handlingsplan blir också ett verktyg för att rapportera till landstingsstyrelsen om nuläge, mål och kommande aktiviteter som är kopplade till deklARATIONENS innehåll. Även länsstyrelsens strategi för jämställdhetsintegrering ”Jämställt Blekinge 2018-2026” beaktas i vår handlingsplan. Handlingsplanen bör revideras i samband med regionbildningen, så att den även omfattar jämställd regional tillväxt.

1.2. Agenda 2030

FN:s generalförsamling har antagit en ny hållbar utvecklingsagenda, Agenda 2030, som består av 17 utvecklingsmål som började gälla den 1 januari 2016. Utvecklingsmålen handlar bland annat om att avskaffa fattigdom, säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande. Målen och delmålen är integrerade och odelbara samt inkluderar de fyra dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, sociala, miljömässiga och kulturella. Bland de 17 målen finns ett som gäller jämställdhet, mål nummer 5: att uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Jämställdhet är ett mål i sig, men det är också en förutsättning för hållbar och fredlig utveckling. Jämställdhet uppnås när kvinnor och män, flickor och pojkar har lika rättigheter, villkor och möjligheter samt makt att själva forma sina liv och bidra till samhällets utveckling. Det handlar om en rättvis fördelning av makt, inflytande och resurser i samhället. Kvinnors och flickors generellt underordnade maktposition i förhållande till män och pojkar måste upphöra, oavsett vilken kulturell eller religiös bakgrund det handlar om.

Alla former av våld mot kvinnor och flickor drabbar såväl individen som samhället i stort och utgör ett hinder för jämställdhet och utveckling. Religiösa, sociala, kulturella normer och sedvänjor som sanktionerar ojämställdhet och våld mot kvinnor och flickor måste stoppas. Religiösa, sociala, kulturella normer och sedvänjor som medför den ojämna fördelningen mellan kvinnor och män av det obetalda hem- och hushållsarbetet utgör ett stort hinder för kvinnors och flickors möjlighet att utbilda sig och delta på arbetsmarknaden och i samhället på samma villkor som pojkar och män.

Ett samhälles välstånd ökar då kvinnor och flickor kan bidra på lika villkor som män och pojkar genom sina resurser och kunskaper. Att tillvarata kvinnors och mäns förmågor och initiativkraft är en viktig drivkraft för utveckling. Fattigdomen minskar och ekonomisk produktivitet och tillväxt ökar när alla deltar i ekonomin och på arbetsmarknaden, har tillgång till resurser och tillträde till fungerande marknader.

Det är respektive regerings ansvar att se till att målen nås i det egna landet. Utvecklingen sker i samarbete och samförstånd med frivilligorganisationer, näringsliv, forskare och lokala myndigheter. Uppföljningen av arbetet görs såväl nationellt i respektive land som internationellt/globalt inom EU och FN.

1.3. CEMR- deklARATIONEN

Det är i vardagen som jämställdhet och ojämsälldhet skapas. Genom sin närhet till invånarna kan kommuner, landsting och regioner direkt medverka till att beslut som främjar jämställdhet får effekt i människors vardag.

CEMR-deklARATIONEN riktar sig till Europas kommuner, landsting och regioner och är inte ett juridiskt bindande dokument. Dessa inbjuds att underteckna deklARATIONEN och offentligt ta ställning för principen att jämställdhet ska råda mellan kvinnor och män och att inom sina verksamhetsområden genomföra sina åtaganden enligt deklARATIONEN.

Sveriges Kommuner och Landsting har ställt sig bakom CEMR-deklARATIONEN och rekommenderar alla kommuner, landsting och regioner att underteckna den. Landstinget Blekinge tog den 24 februari 2014 beslut i fullmäktige om att underteckna CEMR-deklARATIONEN.

Vid undertecknandet åtar man sig att inom två år utarbeta och anta en handlingsplan. DeklARATIONEN och den handlingsplan som arbetas fram ska utgöra en viktig grund för vårt jämställdhetsarbete.

DeklARATIONEN har sex principer:

1. Jämställdhet är en grundläggande rättighet.
2. För att jämställdhet ska garanteras måste flerfaldig diskriminering och andra missgynnanden bekämpas.
3. Ett representativt deltagande av kvinnor och män i beslutsprocessen är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle.
4. Att avskaffa stereotypa uppfattningar om kön är avgörande för att uppnå jämställdhet.
5. Jämställdhetsintegrering av alla kommunens/regionens verksamheter är nödvändiga för att främja jämställdhet.
6. Att handlingsplaner och program har tillräcklig finansiering är nödvändigt för att jämställdhetsarbetet ska nå framgång.

CEMR-deklARATIONEN är ett verktyg för kommuner, landsting och regioner att integrera jämställdhetsperspektivet i det politiska beslutsfattandet och i den praktiska verksamheten. DeklARATIONEN omfattar alla aspekter av verksamheten, det vill säga såväl det politiska arbetet som arbetsgivarfrågor och service till invånarna.

2. Begrepp i jämställdhetsarbetet

2.1 Social jämlikhet

Social jämlikhet är ett socialt tillstånd där alla människor inom ett visst samhälle eller inom en viss isolerad grupp har samma status och respekt, att alla människor bemöts med samma värdighet. Den minsta omfattningen av begreppet jämlikhet är att alla människor har lika rättigheter enligt lagen, exempelvis säkerhet (skydd mot faror, brott och skador), rösträtt, yttrandefrihet och mötesfrihet, rätt till egendom och ta del av samhällets service och den gemensamma produktionen av bland annat välfärdstjänster. Jämlikheten omfattar därför även ekonomisk jämlikhet, det vill säga lika tillgång till exempelvis utbildning, hälsosjukvård och socialförsäkringar. Jämlikhet innebär också lika möjligheter och skyldigheter, vilka omfattar samhället i sin helhet.

2.2 Jämställdhet och jämlikhet

Det är skillnad på jämlikhet och jämställdhet. Jämställdhet handlar om jämlikhet mellan könen, medan jämlikhet kan syfta på vilka grupper eller individer som helst. Jämlikhet innebär att alla människor ska vara lika inför lagen och ha samma rättigheter oavsett etnicitet, tro, utseende, sexuell läggning, klasstillhörighet och status, åsikt, funktionsnedsättning, kön etc. Trakasserier och diskriminering på grund av olikheter är därför inte accepterat och i de flesta fall straffbelagt. Likhet inför lagen innebär att lagen gäller för alla medborgare. Alla skall vara lika inför bestämmelserna i lagen om vad som gäller för individens handlingar i olika situationer och för individens rättigheter etc. Jämlikhet enligt den liberala traditionen är alltså individbaserad och villkorlig och jämlikhet enligt den socialistiska traditionen är kollektiv och gäller idealt lika för alla i samhället. Jämlikhet kan även inbegripa ekonomisk jämlikhet, det vill säga jämlika löner och arbetsvillkor.

Fortsättningsvis i denna handlingsplan används företrädesvis endast ordet jämställdhet och syftar då på jämlikhet mellan kvinnor och män. Jämställdhet har både en kvantitativ och en kvalitativ aspekt. Kvantitativ jämställdhet innebär en jämn fördelning mellan kvinnor och män. Jämn könsfördelning i en grupp är när andelen kvinnor respektive män är mellan 40 och 60 procent. Om något av könen i en grupp överstiger 60 procent betraktas gruppen som kvinno- eller mansdominerad. En jämn könsfördelning är dock inte tillräcklig för att säkerställa jämställdhet. Det krävs också en kvalitativ jämställdhet - att både kvinnors och mäns kunskaper, erfarenheter och livsvillkor synliggörs och beaktas.

2.3 Särartsfeminism

Särartsfeminismen anser att eftersom män och kvinnor är biologiskt olika ger det oss olika kvalitéer, vilket leder till att vi är mer lämpade för vissa uppgifter. All äkta feminism vill upphäva eller förändra diskriminering på grund av kön. Det handlar om en strävan efter att kvinnor och män ska ha samma möjligheter, rättigheter och ansvar i samhället.

Särartsfeminism, även kallad essentialistisk feminism, är en av feminismens två huvudinriktningar. De skillnader mellan kvinnors och mäns intressen, yrkesval och beteenden som kan observeras i statistiken beror enligt särartsfeminister både på både arv och miljö, det vill säga både på medfödda könsskillnader och på kulturella faktorer. Särartsfeminister menar att män och kvinnor olika förutsättningar och intressen för att göra olika uppgifter, men att kulturen står för värderingen av dessa. Denna kultur har historiskt nedvärderat de kvinnliga förutsättningarna och feministernas uppgift blir då att förändra statusen på dessa. Fortsättningsvis i denna handlingsplan bör allt betraktas ur ett särartfeministiskt perspektiv.

3. Mål för jämställdhetsarbetet

3.1. Nationella mål fastställda av Regeringen

Jämställdhet har varit ett eget politikområde sedan 1972, då under ledning av Olof Palme. Sedan 1994 har svensk jämställdhetspolitik haft ett tydligt (feministiskt) maktperspektiv.

Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Målet antogs i bred politisk enighet 2006 utifrån propositionen ”Makt att forma samhället och sitt eget liv – nya mål i jämställdhetspolitiken (prop. 2005/06:155)”. Till det jämställdhetspolitiska målet finns sex delmål, här presenterade i en förkortad version:

1. En jämn fördelning av makt och inflytande. Kvinnor och män ska ha samma rätt och möjlighet att vara aktiva medborgare och att forma villkoren för beslutsfattande i samhällets alla sektorer.
2. Ekonomisk jämställdhet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter och villkor i fråga om betalt arbete som ger ekonomisk självständighet livet ut.
3. Jämställd utbildning. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling.
4. Jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.
5. Jämställd hälsa. Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma förutsättningar för en god hälsa samt erbjudas vård och omsorg på lika villkor.
6. Mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet.

3.2. Regionala mål fastställda av Länsstyrelsen

Länsstyrelserna är regeringens och riksdagens filialkontor i länen med uppgift att stödja kommuner, statliga verksamheter och andra regionala aktörer i arbetet med att göra sina verksamheter jämställda.

Länsstyrelsens strategi för jämställdhetsintegrering i Blekinge län ”Jämställt Blekinge 2018-2026” är framtagen på uppdrag av regeringen för att bidra till att de nationella jämställdhetsmålen uppfylls. I Blekinge ska detta ske genom att:

- Anpassa, konkretisera och implementera nationella jämställdhetspolitiska mål utifrån de regionala förutsättningar som finns.
- Fördjupa samverkan mellan centrala aktörer och förtydliga den roll- och ansvarfördelning som behövs för att lyckas.
- Förbättra förutsättningarna för uppföljning och utvärdering av den nationella jämställdhetspolitiken på regional nivå.

Målgruppen för länsstyrelsens strategiarbete är framförallt offentliga funktioner som kommun, landsting och statlig verksamhet, men även civilsamhälle, organisationer och näringsliv.

Länsstyrelsens jämställdhetsstrategi 2018-2026 kommer att konkretiseras ytterligare via ett flertal handlingsplaner baserade på följande temaområden:

- Makt, inflytande och ekonomisk jämställdhet.
- Makt, utbildning och hälsa.
- Makt och mäns våld mot kvinnor.

I detta arbete välkomnas medverkan från både offentliga institutioner som kommuner, landsting och statliga verksamheter, och civilsamhället, organisationer och näringsliv.

3.3. Landstingets prioriteringar, mål och val av CEMR-artiklar

Landstinget som jämställd organisation ska ge invånarna i Blekinge möjlighet till:

- Likvärdig och jämställd vård och bemötande.
- Rättvis fördelning av resurser.
- Kunskap om kvinnors och mäns behov, intressen och livsvillkor.
- Likvärdiga möjligheter att nyttja och påverka verksamheten.

Det betyder även att:

- Beslut om prioriteringar har genomgått lämplig konsekvensanalys.
- Styr- och ledningssystem utvecklas, bland annat med fokus på jämställdhet.
- Fortlöpande insatser görs för att bryta mönster som motverkar jämställdhet i hela landstinget.

Landstinget har för avsikt att implementera de nationella jämställdhetspolitiska målen på en regional och lokal nivå med stöd av CEMR-deklarationens intentioner. När landstingsfullmäktige beslutade om ett undertecknande av CEMR-deklarationen, anslöt man sig till deklarationens principer om jämställdhet och förband sig därmed att verka för att uppnå dem. Eftersom förut- sättningarna skiljer sig åt mellan länderna i EU i dessa avseenden, är det varken rimligt eller nödvändigt att beakta alla artiklarna eller alla formuleringar i dessa, när Landstinget Blekinge skall ta fram en handlingsplan. Det finns 30 artiklar som fungerar som ett stöd för hur man går från ord till handling. Landstinget Blekinge väljer att lyfta fram följande sju artiklar i sin handlingsplan för 2018-2020:

Artikel 4: Offentligt ställningstagande för jämställdhet

Artikel 5: Arbeta med samarbetspartner för att främja jämställdhet

Artikel 7: God förvaltning och samråd

Artikel 12: Upphandling av varor och tjänster

Artikel 14: Hälsa

Artikel 21: Säkerhet och trygghet

Artikel 22: Könrelaterat våld

3.3.1. Artikel 4: Offentligt ställningstagande för jämställdhet

Artikelns innehåll:

1. Undertecknaren ska, som demokratiskt vald ledare och representant för kommunen/regionen och dess invånare, formellt ta ställning för principen om jämställdhet mellan kvinnor och män på lokal och regional nivå och ska i det sammanhanget:

- tillkännage att denna deklaration undertecknats av undertecknaren efter att ha debatterats i och antagits av kommunens/regionens högsta representativa organ
- förbinda sig att fullgöra sina åtaganden enligt deklarationen och regelbundet offentliggöra rapporter om hur genomförandet av handlingsplanen för jämställdhet fortskrider
- försäkra att undertecknaren och kommunens/ regionens folkvalda representanter ska uppfylla höga krav på uppförande när det gäller jämställdhetsfrågor

2. Undertecknaren ska använda sitt demokratiska mandat för att uppmuntra andra politiska och offentliga institutioner samt det civila samhällets och privata organisationer att vidta åtgärder för att säkerställa rätten till jämställdhet.

Landstinget Blekinges åtgärder för 2018

Landstinget Blekinge tar fram förslag på hur man kan använda sitt demokratiska mandat för att uppmuntra andra politiska och offentliga institutioner samt det civila samhällets och privata organisationer att vidta åtgärder för att säkerställa rätten till jämställdhet.

3.3.2. Artikel 5: Arbeta med samarbetspartner för att främja jämställdhet

Artikelns innehåll:

1. Undertecknaren förbinder sig att samarbeta med alla sina samarbetspartners, såväl organisationer inom den offentliga och privata sektorn som civila samhällsorganisationer, för att främja ökad jämställdhet på alla områden inom regionen. Undertecknaren ska särskilt sträva efter att samarbeta med arbetsmarknadens parter i detta syfte.
2. Undertecknaren ska samråda med sina samarbetsorganisationer, inklusive arbetsmarknadens parter, när det gäller utveckling och översyn av regionens handlingsplan för jämställdhet och andra viktiga frågor med anknytning till jämställdhet.

Landstinget Blekinges mål enligt artikel 5

Landstinget Blekinge samverkar med många aktörer på både nationell, regional och lokal nivå för att klara sitt uppdrag och arbeta enligt gällande lagstiftning. Lagstiftningen har också skärpts inom ett flertal områden, vilket ställer än högre krav på god samverkan. Alla kommuner, landstinget och regionen har tillsammans kommit överens om att inrätta ett politiskt samverkansråd, vilket kommer att vara avgörande för många samverkansfrågor, däribland jämställdhetsarbetet.

Landstinget satsar på en kvalitetsutveckling av sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen.

Rehabkoordinatorn har en viktig roll i detta arbete, framför allt i att stötta patienten till återgång i arbete. Rehabkoordinatorn samordnar och samverkar med andra berörda aktörer, både internt i landstinget och med patientens arbetsgivare. Socialstyrelsen har nyligen tagit beslut om en särskild kod för rehabkoordinering, så att kontakter med arbetsgivare ska kunna dokumenteras i journalen (koderna XS005 respektive QR002). Ett utvecklingsarbete kommer därför att initieras för att implementera dessa koder i landstingets vårdverksamheter.

Landstingets mål för kommande period är därför:

- Landstinget Blekinge ska, i samverkan med kommunerna, under 2018 etablera det länsgemensamma politiska samverkansråd som enhälligt beslutats av landsting och länets kommuner.
- Landstinget Blekinge ska, från och med 2019, börja KVA-koda sin samverkan med berörda parter för att kunna följa upp att samverkan sker runt de patienter som ordinerar sjukskrivning.

Landstinget Blekinges åtgärder för 2018

- Landstinget Blekinge fortsätter att delta på Länsstyrelsens möten och rådslag där genomförandet av länets jämställdhetsstrategi följs upp inom olika områden.
- Landstinget Blekinge fortsätter att delta i de länsgemensamma forumen för en bättre och mer jämlik folkhälsa i länet.
- Landstinget Blekinge fortsätter att delta i ledningssamverkan vård och omsorg (LSVO) för att främja samverkan inom överenskomna verksamhetsområden.
- Landstingets rehabkoordinatorer har uppdraget att arbeta med rehabkoordinering och intern samverkan inom hälso- och sjukvården samt extern samverkan gentemot arbetsgivare, Försäkringskassa, arbetsförmedling och socialtjänst. De utgör en viktig länk i implementeringen av KVÅ-koder för sjukskrivningsarbetet.
- Landstinget Blekinge fortsätter att samordna och vidareutveckla samarbetet med kommunernas elevhälsa i länet för tidiga hälsofrämjande och förebyggande insatser för barn och unga.

3.3.3. Artikel 7: God förvaltning och samråd

Artiklens innehåll:

1. Undertecknaren erkänner kvinnors och mäns rätt att få sina angelägenheter behandlade lika, opartiskt, rättvist och inom skälig tid, inbegripet:

- rätten att bli hörda innan beslut som kan gå dem emot fattas
- skyldighet för myndigheten att motivera sina beslut
- rätten att få relevant information om frågor som berör dem

2. Undertecknaren inser att kvalitén på beslutsfattandet inom alla kommunens/regionens ansvarsområden sannolikt förbättras om alla berörda parter ges tillfälle att på ett tidigt stadium delta i samråd och att kvinnor och män måste få lika tillgång till relevant information och lika möjligheter att agera därefter.

3. Undertecknaren förbinder sig därför att där det är lämpligt vidta följande:

- se till att system för informationsutbyte beaktar kvinnors och mäns behov, inklusive bådars behov av tillgång till informations- och kommunikationsteknik

- i samband med samråd se till att de som annars har sämst förutsättningar att framföra sina synpunkter kan delta på lika villkor i samrådsprocessen och att lagenliga aktiva åtgärder tillämpas för att säkerställa att så sker
- hålla särskilda samråd för kvinnor där så är lämpligt

Landstinget Blekinges agerande för 2018

Landstinget Blekinge tar fram förslag på en lista över de indikatorer som är viktiga för att uppnå god förvaltning med samråd, enligt artikeln. Dessa indikatorer lämnas till landstingsstyrelsen för beslut om vidare arbete.

3.3.4. Artikel 12: Upphandling av varor och tjänster

Artikeln innehåller:

1. Undertecknaren är medveten om sitt ansvar att främja jämställdhet när den fullgör sina uppgifter och skyldigheter i samband med upphandling av varor och tjänster, inklusive kontrakt om varuleveranser, tillhandahållande av tjänster eller byggtreprenader.
2. Undertecknaren inser att detta ansvar är särskilt viktigt när kommunen/regionen har för avsikt att lägga ut en viktig tjänst till allmänheten, som undertecknaren enligt lag är ansvarig för, på entreprenad till ett annat rättssubjekt. I sådana fall ska undertecknaren se till att rättssubjektet som tilldelas kontraktet (oavsett ägandeform) har samma ansvar för att säkerställa eller främja jämställdhet som undertecknaren skulle ha haft om kommunen/regionen själv hade tillhandahållit tjänsten.
3. Undertecknaren förbinder sig också, där så anses lämpligt, att genomföra följande åtgärder:
 - a) för varje viktigare kontrakt som kommunen/regionen avser att ingå beakta jämställdhetsaspekterna och de lagliga möjligheter som finns att främja jämställdhet
 - b) se till att kontraktsvillkoren beaktar de jämställdhetsmål som uppställts för kontraktet
 - c) se till att dessa mål beaktas och avspeglas även i övriga kontraktsvillkor
 - d) utnyttja sina befogenheter enligt EU:s upphandlingslagstiftning för att ställa krav på sociala hänsyn som villkor för fullgörande av kontraktet
 - e) se till att de medarbetare eller konsulter som har ansvar för upphandling och kontrakt avseende externa tjänster är medvetna om jämställdhetsdimensionen i sitt arbete, bland annat genom lämplig utbildning
 - f) se till att huvudkontraktet innehåller krav på att även underleverantörer ska uppfylla skyldigheten att främja jämställdhet

Landstinget Blekinges agerande för 2018

Landstinget Blekinge tar fram förslag på förändrade krav vid upphandling, där jämställdhetsaspekterna alltid ska ingå. Landstinget kommer inte köpa in produkter där producenten har som krav att arbetet ska utföras av ett visst kön.

3.3.5. Artikel 14: Hälsa

Artikelns innehåll:

1. Undertecknaren erkänner allas rätt till god fysisk och mental hälsa och slår fast att tillgång till högkvalitativ hälso- och sjukvård och förebyggande hälsovård för kvinnor och män är en förutsättning för förverkligandet av denna rättighet.
2. Undertecknaren är medveten om att hälso- och sjukvården måste ta hänsyn till kvinnors och mäns behov för att säkerställa att de har lika möjligheter till god hälsa. Undertecknaren inser också att dessa behov inte endast beror på biologiska skillnader, utan också på skillnader i livs- och arbetsvillkor och på stereotypa attityder och antaganden.
3. Undertecknaren förbinder sig att göra allt som rimligen kan göras, inom ramen för sina ansvarsområden, för att verka för och säkerställa att invånarna har högsta möjliga hälsoliv. Undertecknaren förbinder sig att i detta syfte när det är lämpligt vidta eller främja följande åtgärder:
 - a. Tillämpa ett könsperspektiv på planeringen, finansieringen och tillhandahållandet av hälso- och sjukvårdstjänster.
 - b. Se till att det i samband med friskvårdsaktiviteter inklusive aktiviteter som syftar till att stimulera sunda matvanor och betona vikten av motion, tas hänsyn till kvinnors och mäns olika behov och attityder.
 - c. Se till att hälso- och sjukvårdspersonal är medveten om hur kön påverkar hälso- och sjukvården och att de tar hänsyn till kvinnors och mäns olika erfarenheter av sådan vård.
 - d. Se till att kvinnor och män har tillgång till korrekt hälsoinformation.

Artikel 14 är den mest centrala för Landstinget Blekinge, eftersom hälso- och sjukvård, oavsett hur man mäter, utgör den absolut dominerande delen av organisationens verksamhet.

Landstinget Blekinges mål enligt artikel 14

I Blekinge län följer vi befolkningens självupplevda hälsa med hjälp av den nationella befolkningsenkäten Hälsa på lika villkor. Den mäts vart fjärde år. Vid den senaste mätningen år 2014 kunde vi konstatera att våra invånare mår något sämre än riket, 71,4 % av Blekingeborna uppgav att de upplevde sin hälsa som god eller mycket god. Det som var mest iögonfallande var den stora skillnaden mellan män och kvinnor i vårt län, där 66,7 % av kvinnorna respektive 75,9 % av männen uppgav sig ha en god självupplevd hälsa, nästan 10 procentenheters skillnad. Nästkommande mätningar sker 2018 respektive 2022. Detta är ett angeläget område att förbättra.

Studier visar att hälso- och sjukvården ibland bemöter och behandlar kvinnor och män olika på osaklig grund. För att förbättra landstingets systematik att rätta till sådana osakliga skillnader är det viktigt att verksamheterna könsuppdelar sin verksamhetsstatistik och analyserar eventuella könsskillnader avseende bl.a. väntetider, diagnosticering, vård, läkemedel, sjukskrivning och rehabilitering m.m. Utifrån eventuella osakliga skillnader ska åtgärder vidtas och följas upp.

Landstinget Blekinge har en nollvision där skillnader mellan män och kvinnor avseende hälsa och upplevt bemötande i vården inte längre ska förekomma. Ett ledarskap som sätter fokus på, styr mot och efterfrågar resultat som syftar till minskade skillnader är viktigt. Målen under artikel 14 adresserar även artiklarna 7 (god förvaltning och samråd), 9 (jämförhetsanalyser) och 10 (flerfaldig diskriminering eller missgynnanden) i CEMR-deklarationen. Landstingets mål för aktuell period är att:

- invånarnas självupplevda allmänna hälsa ska förbättras, framför allt kvinnornas så att skillnaderna mellan män och kvinnors självupplevda hälsa minskar
- könsskillnader i verksamhetsstatistik ska analyseras och kommenteras och vid omotiverade skillnader ska åtgärder vidtas
- det patientupplevda bemötandet i vården ska förbättras och skillnaderna mellan mäns och kvinnors upplevelse ska minska.

Landstinget Blekinges åtgärder för 2018

- I patientmöten ta upp samtal om hälsa och levnadsvanor och dokumentera enligt framtaget vårdprogram.
- Samtliga sjukskrivande enheter arbetar i enlighet med ledningssystemet för sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocessen som även beaktar skillnader mellan kön.

- Varje verksamhet där nationella patientenkäten mäts ska analysera nuläge och sätta mål för 2020.
- En långsiktig landstingsövergripande handlingsplan för bättre bemötande i hälso- och sjukvården utifrån mänskliga rättigheter ska arbetas fram under 2018, som ett led i strävan mot en mer personcentrerad vård. Utbildningsinsatser för att höja kompetens och medvetenhet ska genomföras på lång sikt.

3.3.6. Artikel 21: Säkerhet och trygghet

1. Undertecknaren erkänner varje kvinnas och mans rätt till personlig säkerhet och rörelsefrihet och inser att dessa rättigheter inte kan utövas fritt eller på lika villkor, vare sig i den privata eller offentliga sfären, om kvinnor eller män är utsatta för fara eller om de känner sig otrygga.

2. Undertecknaren är också medveten om att kvinnor och män, delvis på grund av olika förpliktelser eller livsstilar, ofta drabbas av olika otrygghetsproblem som behöver åtgärdas.

3. Undertecknaren förbinder sig därför att:

a) ur könsperspektiv analysera statistiken som handlar om omfattning och mönster för incidenter (inklusive allvarliga brott mot individen) som påverkar kvinnors och mäns säkerhet eller trygghet och, när det är lämpligt, mäta nivån på och karaktären av rädslan för brott eller andra orsaker till otrygghet

b) utarbeta och genomföra strategier, program och insatser, inklusive vissa förbättringar av tillståndet i eller utformningen av den lokala miljön (till exempel vad gäller hållplatser, bilparkeringar och gatubelysning) eller av polisbevakning och relaterade tjänster, att öka kvinnors och mäns säkerhet och trygghet och att sträva efter att minska deras respektive upplevelser av bristande säkerhet och trygghet

Landstinget Blekinges åtgärd för 2018

Landstinget Blekinge utarbetar ett jämlikhetsperspektiv i strategier av den lokala miljön .

3.3.7. Artikel 22: Könsrelaterat våld

Könsrelaterat våld är synnerligen allvarligt och ska inte accepteras i någon form. Landstinget anser inte att åtgärderna i artikel 22 är tillräckliga då den accepterar ett visst våld. Landstinget att följa samtliga punkterna med undantaget från den första som har ändrats i följande innehållsbeskrivning:

Artikelns innehåll:

1. Undertecknaren är medveten om att könsrelaterat våld, som drabbar kvinnor och män, är ett brott mot de grundläggande mänskliga rättigheterna och mot människors värdighet och fysiska och emotionella integritet.

2. Undertecknaren är medveten om att könsrelaterat våld uppstår på grund av förövarens uppfattning, mot bakgrund av ett ojämlikt maktförhållande, att det ena könet är överlägset det andra.

3. Undertecknaren förbinder sig därför att införa och stärka program och insatser mot könsrelaterat våld, inklusive att:

a. Inrätta eller stödja särskilda stödstrukturer för offren

b. Informera allmänheten, på de i området vanligast förekommande språken, om den hjälp som finns att få på området

c. Se till att specialistteam får utbildning i att identifiera och stödja offren

d. Se till att de berörda myndigheterna, till exempel polisen, hälso- och Sjukvårdsmyndigheterna och boenderelaterade myndigheter, är effektivt samordnade

e. Främja upplysningskampanjer och utbildningsprogram riktade till potentiella och verkliga offer och förövare.

Landstinget Blekinges mål enligt artikel 22

Landstinget har en intern arbetsgrupp som verkar för ökade kunskaper i de egna verksamheterna om våld i nära relation. Mäns våld mot kvinnor är ett stort samhällsproblem samt finns även rotat i olika hederskulturer, där landstinget spelar en viktig roll för att identifiera tidiga tecken och våga fråga efter. Viktigt att tillägga att våld i nära relation också kan förekomma i samkönade relationer eller där kvinnor utövar våld mot män. Psykisk misshandel ska heller inte förglömmas och förekommer ofta parallellt med den fysiska.

Landstinget strävar efter att ständigt effektivisera arbetet mot våld i nära relation och sexuella övergrepp genom fortsatt samordning, dels inom landstinget, dels inom länet. Inom landstinget genom att säkra att alla förvaltningar samt folkhögskolan och hjälpmedelscenter är representerade i landstingets arbetsgrupp mot våld i nära relation. I länet genom landstingets medverkan i länsstyrelsens samverkansgrupp.

Landstingets mål för perioden är:

- Att verka för ökad medvetenhet och kunskap hos landstingets medarbetare för att kunna identifiera våld i nära relationer. Ett viktigt steg är att i högre utsträckning ställa frågan om våld i nära relation i patientmötet och dokumentera enligt KVVÅ-koderna O347A våld i nära relation gravida och Z917 könsstympning samt sökorden hot, kränkning och våld. Dessa ska därför öka i omfattning.

Landstingets Blekinges åtgärder för 2018

- Fortsatt arbete utifrån riktlinjer och handlingsplan gällande våld i nära relation och sexuella övergrepp som riktar sig mot omhändertagande av vuxna. Landstingets arbetsgrupp mot våld i nära relation följer upp och tar fram uppdrag, handlingsplan samt riktlinjer in- för nästkommande års arbete mot våld i nära relation.
- Fortsatta insatser för minderåriga som upplever våld i familjen eller sexuella övergrepp utifrån landstingsövergripande handlingsplan för barn som far illa.
- Fortsatta insatser för att stärka, upprätthålla och sprida kunskap hos landstingets medarbetare om hur man på bästa sätt kan omhänderta kvinnor som utsatts för våld i nära relationer eller sexuella övergrepp.
- Aktivt söka samverkan och samarbetsformer med andra samhällsaktörer, såsom Länsstyrelsen, länets kommuner, andra landsting och frivilligorganisationer etc.
- Aktivt samverka med nationella aktörer kring våld i nära relation och sexuella övergrepp.

4. Uppföljning och revidering

Genom sin omfattande verksamhet kan Landstinget Blekinge vara med och främja jämställdheten för hela länets befolkning. Att arbeta för jämställdhet mellan könen är att verka för goda livsvillkor för länets invånare.

Det kan vara svårt att upptäcka brist på jämställdhet och svårt att veta hur detta kan mätas och förstås. Jämställdhetsarbetet handlar både om sociala relationer och om perspektiv på de olika situationer och verksamheter som människor deltar i. Det handlar om de föreställningar vi är bärare av, om kommunikation, om jämställdhet som kunskap i sig och om jämställdhetsperspektiv på samhällets sektorer.

I den årliga verksamhetsplanen ska jämställdhetsarbete ingå som en del av planeringen. I den årliga verksamhetsberättelsen ska uppföljning av jämställdhetsarbetet göras för att kontinuerligt kunna revidera jämställdhetsarbetet vid behov. Därför ska alla verksamheter fastställa mätbara mål, både för anställda och för patienter, d.v.s. jämställdhetsperspektivet ska omfatta hela verksamheten.

En viktig del av detta är att det finns könsuppdelad statistik för de olika verksamheterna. Detta innebär att statistiken ska vara insamlad och presenterad efter kön samt analyserad utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Ett exempel är att könsuppdelad statistik ska föras över den vård som flickor och pojkar, kvinnor och män får, för att synliggöra eventuella könsskillnader i fördelning av vårdresurser.

Behovsundersökningar ska genomföras och redovisas könsuppdelat på ett sådant sätt att de speglar de faktiska behoven för flickor och pojkar, kvinnor och män. Baserat på behovsundersökningarna ska uppföljningar göras som redovisar vilka åtgärder som vidtagits för att utjämna ojämlikhet mellan könen, i de fall det behövts, samt vilka effekter åtgärderna haft. Av behovsundersökningarna ska framgå om resurserna är rättvist fördelade mellan könen, om alla har samma möjlighet att få tillgång till och ta del av verksamheten, samt om alla får samma kvalitet vad gäller service och tjänster.

Det är också viktigt att kvalitativa undersökningar löpande genomförs av de aspekter av jämställdhet som inte är statistiskt analyserbara. Exempel på detta är upplevelser av bemötande i vården, tillgänglighet till vård och service, upplevelse av kränkning osv. Här är medarbetarenkäterna, som speglar medarbetarnas upplevelser och erfarenheter, också en viktig källa till förbättringar.